

Abstrakt

Východiska: Nekuřácký personál a nekuřácké prostředí jsou předpokladem kvalitní zdravotní péče. Navzdory tomu je stále vysoká prevalence kouření mezi zdravotníky. Zdravotníci představují specifickou skupinu, která by měla být dostatečně informována o škodlivosti kouření. Aspektem, který posiluje motivaci ke kouření u zdravotníků, se zdá být náročnost práce ve zdravotnictví, která je spojena s vyšší mírou stresu. Součástí etické problematiky kouření je delegování svých pracovních povinností na jiné osoby a narušování koležiality a vztahů v kolektivu obecně.

Cíl práce: Zmapovat poměr kuřáků a nekuřáků ve vybraném vzorku nelékařských zdravotnických pracovníků. U kuřáků identifikovat jakou roli hraje cigareta v jejich pracovním dni a jak jsou subjektivně vnímány důsledky kouření v pracovní době. Zjistit míru motivace k zanechání kouření a povědomí o programu na podporu odvykání kouření nabízeného zaměstnavatelem. Zjistit, zda má kouření vliv na mezilidské vztahy na pracovišti.

Metody: Pro realizaci výzkumu byl zvolen kvantitativní sběr dat formou online dotazníkového šetření přes platformu Google Formuláře. Základní soubor výzkumu tvořili nelékařští zdravotničtí pracovníci ÚVN-VoFN Praha. Pro výběr souboru respondentů byla použita nepraviděpodobnostní metoda výběru, kriteriální výběr. Výzkumné šetření proběhlo v období od 1.11.2022 do 31.12.2022, data byla sbírána průběžně po dobu dvou měsíců. Sesbíraná data byla transkribována do tabulkového editoru MS Excel a byla podrobená prosté statistické analýze.

Výsledky: V souboru respondentů převažovaly ženy, vysokoškolsky vzdělané, většina byla ve věku 36-50 let, ve vzorku bylo 23 % kuřáků, ze kterých 55 % kouří pravidelně a 53 % kouří 10 nebo méně cigaret denně. Ze získaných dat vyplynulo, že kouření je využíváno jako prostředek k relaxaci. Většina respondentů uvedla, že má na ně rovněž uklidňující vliv. Tři čtvrtiny kuřáků uvedlo, že kouření považují za zvyk. Byla zjištěna i míra motivace k zanechání kouření a povědomí o programu na podporu odvykání kouření, zájem o jeho využití je ale poměrně nízký. Z výsledků dále vyplývá, že kouření má vliv na mezilidské vztahy v pracovním prostředí. Půlka respondentů-nekuřáků uvedla, že jim vadí kouření spolupracovníků, třetina z nich zažila konfliktní situaci na pracovišti v souvislosti s kouřením a necelá polovina kuřáků se setkala s negativní odezvou na jejich kouření.

Závěr: Na základě získaných dat vyplynulo, že kouření je využíváno jako prostředek k relaxaci. Byla zjištěna i míra motivace k zanechání kouření a povědomí o programu na

podporu odvykání kouření. Byla vyvozená praktická doporučení vhodná pro udržování a posilování nekuřácké politiky zdravotnického zařízení. Usnadnění procesu odvykání kouření prostřednictvím větší informovanosti o dostupných možnostech, jako je podpora odborníků a finančním benefitu. Dále je možné zaměstnancům nabídnout alternativu pro dobré využití přestávek a jiné uklidňující strategie místo kouření. Pracovníci ve zdravotnictví mohou být příkladem v podpoře nekuřáctví a pomáhat kuřákům přestat, a tím se podílet na snižování celospolečenských dopadů kouření.

Klíčová slova: kouření; závislost na tabáku; odvykání kouření; zdravotníci; nekuřácká nemocnice; nemocnice podporující zdraví